

střední Evropy. Závěrem se autorka pokusila analyzovat, které faktory se nejvýrazněji podílejí na složení plevelové vegetace.

Práce je doplněna mapkami dokumentujícími rozšíření jednotlivých asociací v zájmové oblasti a schémata znázorňujícími změny společenstev během vegetační sezony a v závislosti na pěstované plodině. Bylo by užitečné, kdyby pro větší názornost byly jednotlivé významné vegetační typy představeny také na fotografiích.

Z. LOSOSOVÁ

* Masarykova univerzita v Brně, Přírodovědecká fakulta, 2001, 140 str., ISBN 80-210-2658-8

Gál P.: Miniinvasivní osteosyntéza zlomenin horní končetiny u dětí*

Tato práce, která vyčerpávajícím způsobem pojednává o možnostech využití miniinvasivní osteosyntézy (MIO) u zlomenin horní končetiny u dětí, byla dlouho očekávána nejen dětskými chirurgy, ale i ortopedy, traumatology a všeobecnými chirurgy, kteří přicházejí do styku s úrazy dětského věku. Naléhavost a potřebnost podobné publikace je dána také tím, že dětské úrazy jsou stále častější. Tuto knihu jistě využijí i studenti medicíny. Je vytištěna na křídovém papíře, velice dobře technicky zpracována a napsána přehledně s množstvím rentgenové dokumentace.

V první části je popsán současný stav léčby u nás při poranění dětského skeletu a jsou stanoveny zásadní postuláty léčby MIO. Dále jsou uvedeny předpoklady nezbytné pro úspěšné uplatnění této léčebné metody. Ve výčtu používaných implantátů jsou podány charakteristiky používaných materiálů a jejich vhodnost pro jednotlivé typy zlomenin. Velký důraz je kladen na způsob repozicí, techniku zavádění implantátů a na pooperační sledování (především tam, kde je riziko vzniku compartment syndromu). Zmíněna je i otázka optimální anestezie a farmakoterapie.

V další části práce je uveden soubor pacientů z klinického pracoviště za období pě-

ti let. V roce 1994-1998 bylo v Centru dětské traumatologie v Brně ošetřeno metodou MIO celkem 388 zlomenin horní končetiny. Z implantátů byly nejčastěji použity Kirschnerovy dráty, dále Prevotovy pruty, šrouby a vstřebatelné implantáty. Tato část práce představuje názorný a instruktivní návod na optimální léčbu MIO technikou, jež svědčí o bohatých zkušenostech autora a jeho pracoviště. Jsou uvedeny používané klasifikace zlomenin a probrány indikace MIO u různých typů skeletálních poranění.

Práce se stává skutečným návodem pro léčbu, prezentuje vlastní výsledky a doporučené postupy, kriticky hodnotí i úskalí této nové metody a varuje před neuváženými a neindikovanými operacemi v podmínkách, které nedávají záruku dobrého výsledku jako hlavního kritéria při léčbě dětských traumat. Dětská traumatologové v minulosti většinou varovali před zaváděním kovových materiálů do dětské kosti. Tyto názory bylo možno změnit až nyní při využití nových materiálů a zavedení miniinvasivních technik. Nezbytná je i zkušenost operatérů a vybavenost pracoviště.

Po moderní Havránkově monografii z roku 1991 se jedná o první práci u nás, která řeší problematiku MIO v celém rozsahu a která je ve vztahu k dříve převládající konzervativní léčbě dětských zlomenin převratná. Je také v souladu s celosvětovými tendencemi v dětské traumatologii.

Dokonalá rtg dokumentace a jasná formulace všech zásad této moderní léčby hodnotu této práce zvýrazňují. První kladné ohlasy dětských chirurgů na tuto publikaci jsou už známy a lze si jen přát, aby autor splnil i další část svého záměru a podobným způsobem zpracoval i zlomeniny dolní končetiny u dětí.

F. TECL

*Brno, Sborník prací LFMU, Brno 2001, 210 s.

Josef Tvrđý: Zápisky k životopisu*

Josef Tvrđý patřil k významným osobnostem meziválečné české filozofie. Působil jako gymnaziální profesor ve Vyškově a v Brně, jako docent a později profesor fi-

lozofie pak v Bratislavě a Brně. Už od svého vyškovského působení (1901-1914) si psal zápisky, které měly sloužit jako podklad k pozdějšímu životopisu. Když se však koncem roku 1939 dověděl, že bude zatčen gestapem, část zápisků zničil. V prosinci 1941 byl skutečně zatčen a 13. března 1942 zahynul v Mauthausenu. Jeho zápisky v šedesátých letech opsala jeho manželka Milada Tvrďá a doplnila o výběr dopisů, které jí posílal za války. Dostaly se později s Tvrďého pozůstalostí do archivu Masarykovy univerzity a v roce 2002 byly uveřejněny jako upomínka na Tvrďého tragickou smrt.

Zápisky se dělí do několika oddílů: dětská léta na Jičínsku, na školách v Jičíně, na univerzitě v Praze, profesorem na gymnáziu ve Vyškově, dopisy z vojny manželce Miladě, léta docentská a profesorská..

První oddíly až po zápisky z Tvrďého působení ve Vyškově jsou nejucelenější. Z nich pravděpodobně nejccennější budou zápisky týkající se Tvrďého studia na Karlově univerzitě, kde popisuje učitelské působení tehdejších známých profesorů filozofie a klasické filologie, zejména Durdíka, Čády, Drtiny, Krejčího, Masaryka, Nováka, Krále a Kvíčaly. Vidíme v nich tyto osobnosti nejenom prizmatem jejich knih, nýbrž i to, jak tito profesori působili na své tehdejší studenty, jak s nimi jednali, jakým způsobem přednášeli a vedli semináře. Z tohoto spektra Tvrďého zážitků vystupuje do

popředí osobnost T. G. Masaryka, jehož pedagogické kvality hodnotí Tvrďý velmi vysoko.

Také zápisky z vyškovského gymnázia odhalují mnohé o zákulisí tehdejší školské praxe a politiky. Poválečná léta prožil Tvrďý částečně v Brně, a když ztroskotalo jeho jmenování na Masarykovu univerzitu, působil na Komenského univerzitě v Bratislavě. Tento materiál je už značně torzovitý, nicméně i tak se dovídáme hodně zajímavého o některých osobnostech i o zákulisních bojích na tehdejších univerzitách. Bohužel zcela chybí údaje o Tvrďého středoškolském i vysokoškolském působení v Brně. Máme však možnost seznámit se s jeho činností vědeckou a popularizační; zde se nám Tvrďý jeví jako nesmírně aktivní vědec a osvětový činitel. Setkáváme se i s atmosférou na descartovském kongresu v Paříži (1937), ze zachovaných materiálů však zmizely pasáže o Světovém kongresu filozofů v Praze (1934).

Závěrem lze konstatovat, že díky péči katedry filozofie se nám dostal do rukou zajímavý příspěvek k dějinám předválečného a meziválečného středního a vysokého školství a zároveň spis, který významně přispěje k poznání důležité osobnosti naší filozofie tohoto období.

-IV-

* Z rukopisu k životopisu připravila Milada Tvrďá, editor Jiří Gabriel. Vydala MU v Brně (katedra filozofie), 2002, 106 stran.

I n o c e n c A r n o š t B l á h a **R O D I N N Á K R O N I K A**